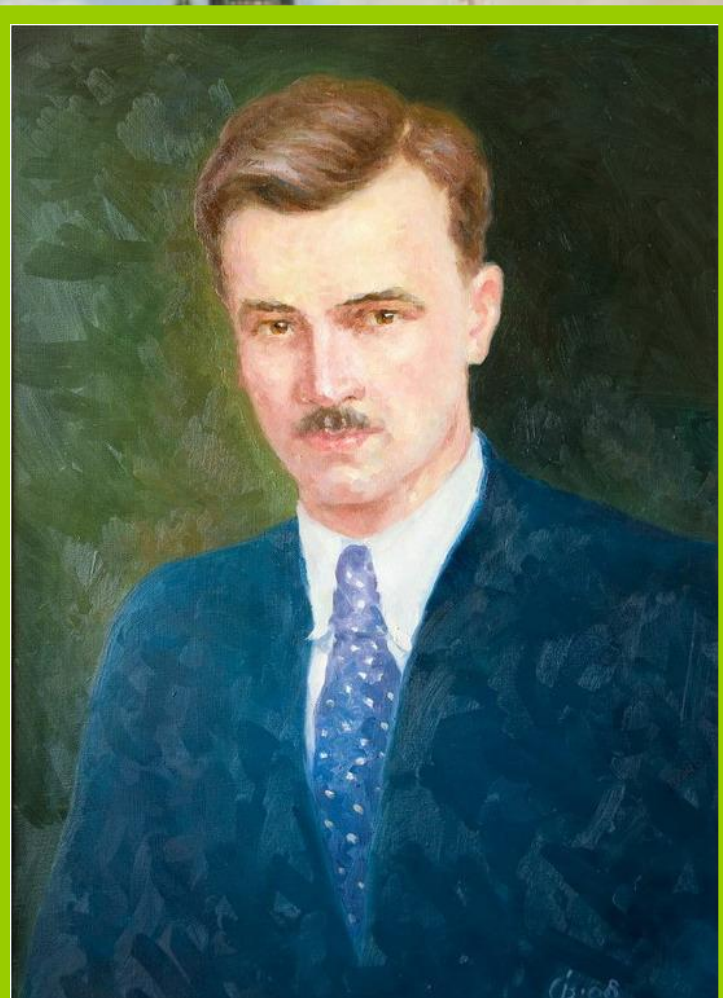

ЖИТТЄВИЙ
шлях Олега
Ольжича

Скрізь, де тільки пульсувало українське життя, можна було побачити *високого, стрункого, худорлявого чоловіка* в сірому осінньому, вітром підбитому плащі, капелюсі та у звичайних грубих черевиках.

Цієї людини не можна було не помітити, хоч в ньому не було нічого надзвичайного. Але при першому погляді вражали й полонили його глибокі синьо-сірі очі. В його погляді перехрещувались глибина і м'якість моря з гостротою леза сталевого меча.

Тією гостротою погляду він ніколи не позував, але видко було, що від цього ока не скриється нічого», — пригадувала згодом О.Дніпрова.

“Український” період
1907-1913 рр.

Житомир

Житомир – рідне місто поета. Саме тут він народився 8 липня 1907 року. Батько Олега – відомий український поет Олександр Олесь (Олександр Іванович Кандиба), був нащадком давнього козацького роду. Мати – Віра Антонівна Сवादковська, учителька. Сім'я була інтелігентна, українофільська. Малий Олег виховувався в українському дусі, що вже було викликом тогочасному російському окупаційному режиму

Київ

У жовтні 1909 року Олександр Олесь змушений був влаштуватися ветеринаром на роботу на київські скотобійні, де він прослужив аж до початку 1919 року. *Родина Кандиб переїздить до Пущі-Водиці – передмістя Києва сільського типу. Там їх «привітала» лютнева революція 1917 року, а згодом і більшовицький жовтневий переворот. Ліричний, вразливий батько Олега не витримує: Тікаючи од жахів... війни, од безумства і знелюднення, він – начебто представляючи уряд УНР – виїздить із Києва. (...) І осідає в ролі культурного аташе в Будапешті».*

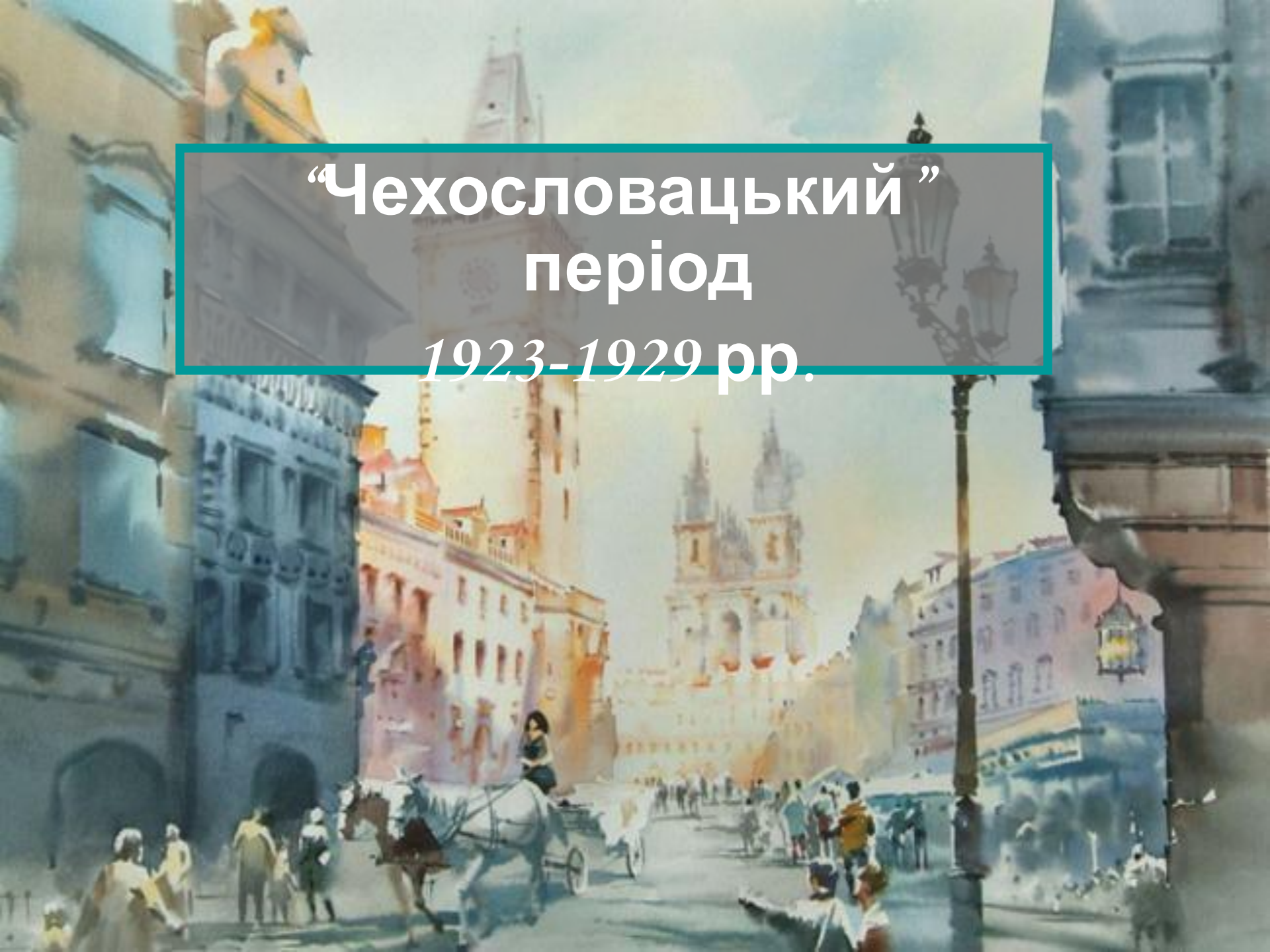

Ставлення до навчання:

(уривки з листів до батька за 1922 р.):

«Взагалі, я тепер у школі зневірився і в людях також, але все-таки хочеться вірити, що є й гарні. Боляче. Я таки завзятий песиміст в шкільних справах, крім того, перший бунтар. Страйкуємо, бойкотуємо, бо слід. Кричимо, щоб вчили нас.»; «Учні не хочуть працювати, учителі – робити з них людей. Агонія.»; «Читаю, ба: хочу читати, щоб бути освіченим, а нащо бути, їй-Богу, не знаю. (...) А хотілось би бути і філософом, і письменником, і художником так палко. Та немає волі у мене»

“Чехословацький”
період
1923-1929 рр.

Прага

Цей період можна ще охарактеризувати як «студентський», «празький», бо саме в Празі Олег здобуває освіту, як студент.

Зі вступом у Карловий університет Ольжич записується на літературно-історичний відділ Українського Педагогічного Інституту імені М. Драгоманова»; з 1925 року Олег студіює історію в Українському Вільному Університеті в Празі.

Займаючись наукою, молодий дослідник постійно вибирає теми, пов'язані з українською історією, археологією, мистецтвом. Щоб поліпшити важке матеріальне становище родини, Олег розпочинає самостійну археологічну діяльність. Він провадить археологічні розкопки в Галицькому Поділлі, обробляє наукову інформацію в музеях Львова, Кракова, Праги. На основі розкопок пише низку наукових праць, за які отримує гроші.

Олег займає посаду асистента на кафедрі археології Українського Вільного Університету, працює одночасно завідуючим в археологічному відділі Чеського національного музею в Празі, бере участь у міжнародних археологічних симпозіумах і конференціях, проводить археологічні розкопки в багатьох країнах Європи, читає лекції в Гарвардському університеті США, куди запрошений на посаду доцента...

Ставлення до професії археолога (з листів до батька):

“...без сумніву, археологія – найменш улюблена моя «Муза». Коли я віддав їй найкращі «почуття своєї молодості», то тільки тому, що знав її вірність...Це й було причиною, що я віддав їй руку. Серце ж моє лишалось вільне. І панує над ним друга Муза – література. Тут вже дійсно «маємо до діла» з справжньою пристрасною любов'ю, що може зламати навіть життя. (...) Я переконуюся, що мистецтво і наука себе взаємно виключають. Їх можна чергувати, але ніколи комбінувати. ...»

Активна літературна творчість серед інших митців “Празької школи”:

Будучи студентом, Олег пише так звану «альбомну» поезію: це жартівливі віршики, епіграми, пародії. Вони виникали принагідно. Першим літературним успіхом Олега можна вважати оповідання для дітей «Рудько (життєпис одного півня)», яке вийшло у 1928 році у Празі

Перша збірка поезій з’являється в 1935 році у Львові під назвою «Рінь»;

Друга прижиттєва збірка «Вежі» побачила світ у Празі 1940 року.

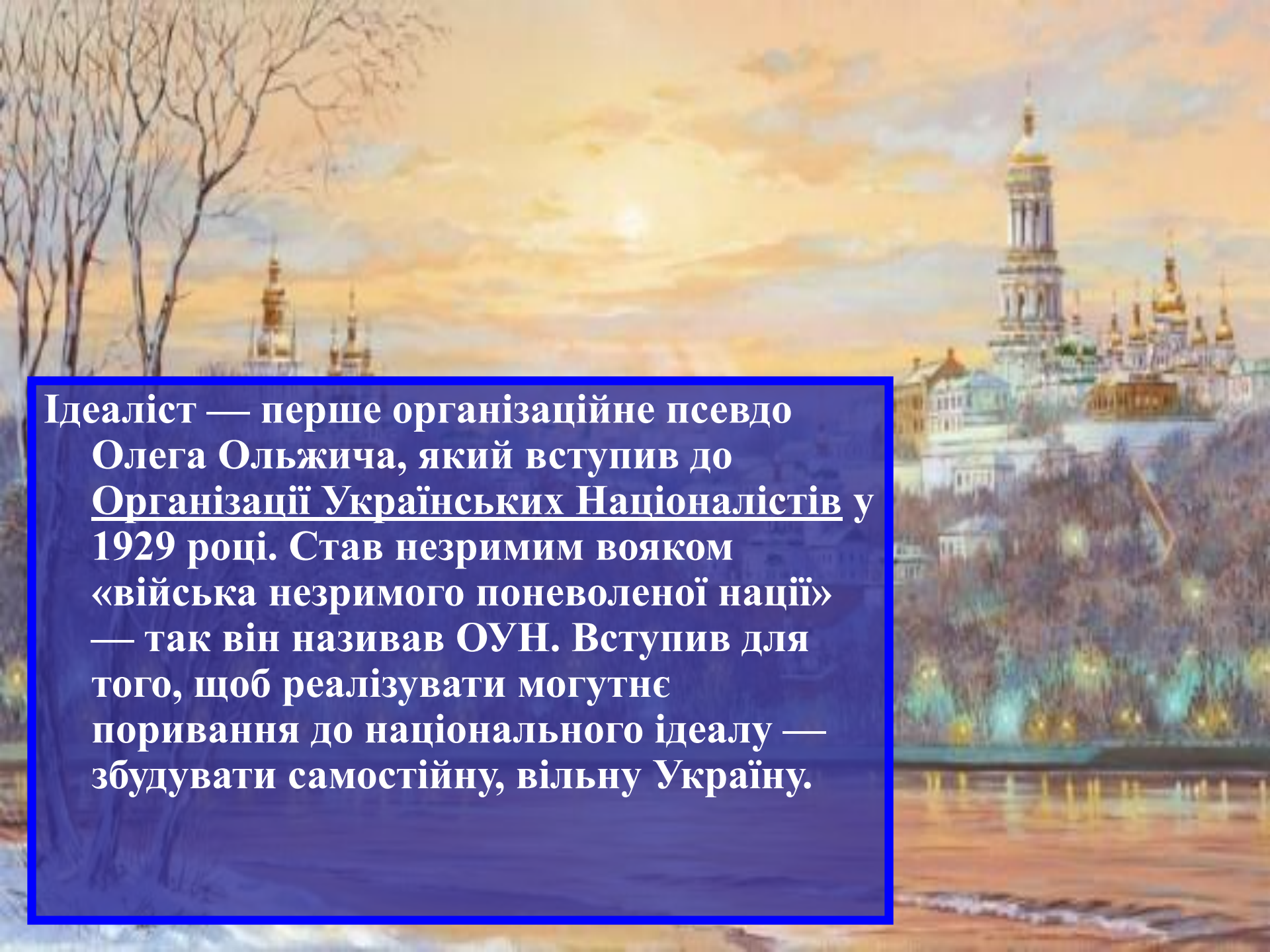

Багато хто не чекав на появу його віршів у «серйозних» часописах — епіграми, присвяти, пародії блукали по альбомах, по листах, звучали на вечірках, але коли поезії Олега Кандиби почали з'являтися на сторінках «Літературно-наукового вістника» громада відчула, що за цим карбованим, неначе витесаним із житомирського граніту, простим і чітким за думкою поетичним рядком стоїть горда націленість сина славетного лірика на категорично власне, абсолютно не схоже на батьківське поетичне самовираження

Писав батькові, якого надзвичайно шанував як поета, любив і піклувався про нього, його творчу долю: *«З перспективою 52-річної людини ти, очевидно, можеш спокійно-епічно писати про золоті поля і луки, але на ділі, коли мені 24 роки, — всі справи трактуються рішуче і трагічно... Література? Тут я вірю, що докажу щось. І ця віра є рішаюча»*

An aerial view of a city, likely Kyiv, featuring a prominent monument with a golden eagle on top of a tall column. A large, ornate building with many windows is visible in the background. A bridge spans across a river or canal in the foreground. The scene is set against a blue sky with light clouds. A green rectangular box with a yellow border is overlaid on the image, containing the text.

**“Націоналістичний”
період
1929-1938 рр.**

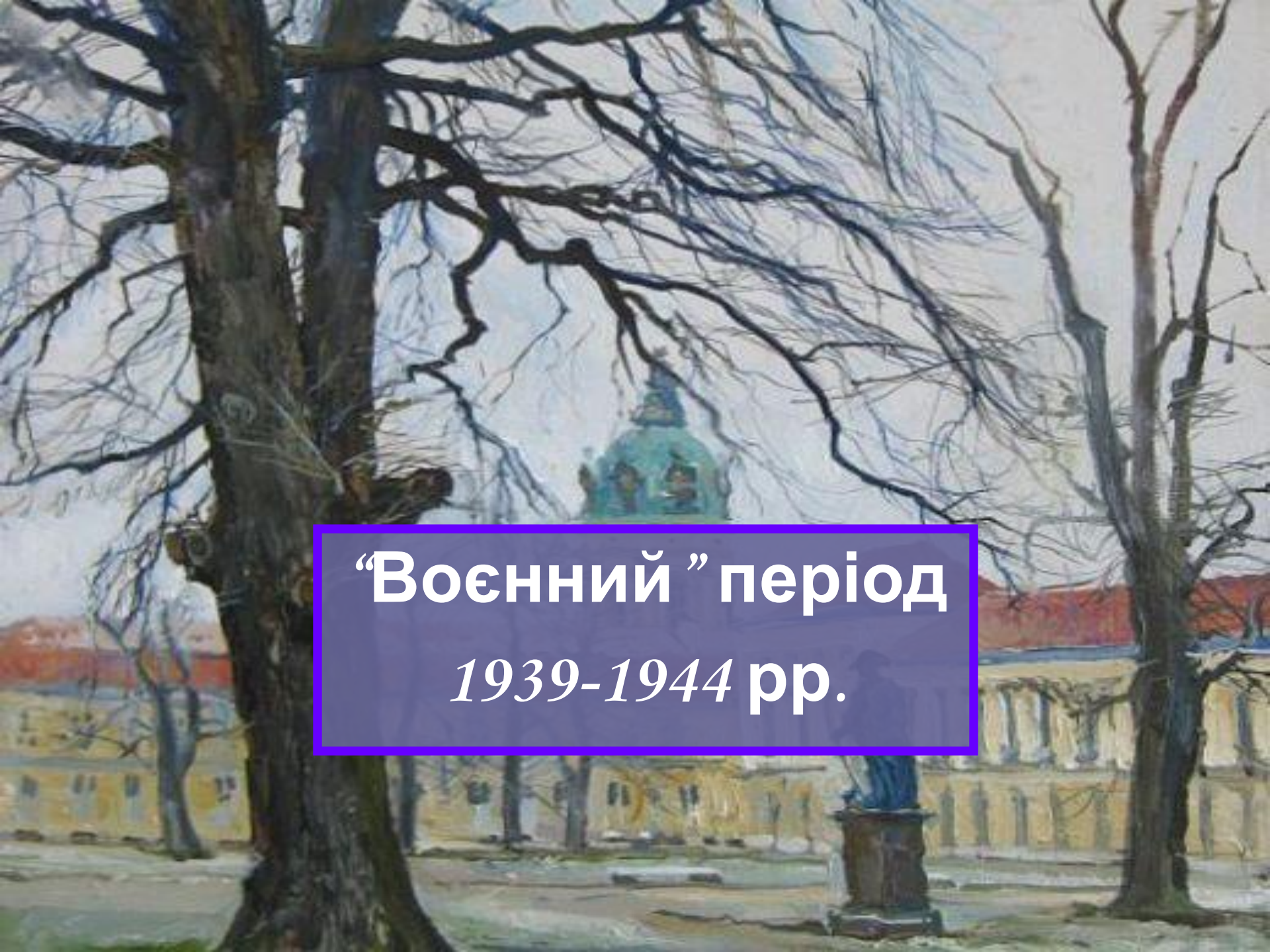
**Ідеаліст — перше організаційне псевдо
Олега Ольжича, який вступив до
Організації Українських Націоналістів у
1929 році. Став незримим вояком
«війська незримого поневоленої нації»
— так він називав ОУН. Вступив для
того, щоб реалізувати могутнє
поривання до національного ідеалу —
збудувати самостійну, вільну Україну.**

З листів до батька:

“...Та й «болото» політики дуже звабливе, «ізмрудне», та й затягує страшно. Тут треба підходити до справи зі становища любові до котроїсь з цих речей і користі, які людина може принести в тому чи іншому напрямку...Я не сподіваюся від неї ні щастя, ні долі. Але влада її велика. Це таки особа з породи Богів!...

В організацію націоналістів я твердо вірю. Єдина вона, я переконаний, зробить і може зробити щось для України.

A painting of a winter scene. In the center, a large, ornate dome with a blue-green patina is visible through the bare, dark branches of trees. The background shows a large, yellowish building with a red roof. The foreground is a snowy or icy ground with a dark, cylindrical object, possibly a trash can or a well, in the lower right. The overall style is impressionistic with visible brushstrokes.

“Воєнний” період
1939-1944 рр.

Львів

Ольжич багато працює. Він «фактично керує всією роботою націоналістичного підпілля в Краю». Бере активну участь у відродженні тогочасного українського життя: у заснуванні Спілки українських письменників (голова О. Теліга), часопису «Літаври», газети «Українське слово», у розгортанні підпільних мереж ОУН-М. У жовтні 1941 р. постає ще одна Українська Національна Рада

25 травня 1944 року гітлерівці напали на його слід і заарештували у Львові на приватній квартирі по вул. Личаківській, 32. Львівське гестапо, допити, тортури...

Берлін

...концентраційний табір Саксенгаузен. Там, у «целленбау» — спеціальному залізобетонному бараці-бункері, де сидів майже весь Провід ОУН, після багатоденних допитів і катувань мужній Олег Ольжич 10 червня 1944 року помирає.

Ненадовго пережив сина батько: 22 липня 1944 року в Празі не переніс звістки про смерть Олега Олександр Олесь.

31 липня 1944 року народився син Ольжича — Олег.

«...Олег Ольжич був і творцем, і героєм великої доби в історії України...Україна ж своєю героїчною звитягою і нескоримістю національного духу нагадувала йому вулканічний острів, що виринув з глибин розтрощеного материка. Із цієї боротьби Україна «черпає свою духову міць і своє провідництво», щоб силою своєї духовної напруги і творчого розкрилення бути в авангарді нової людської цивілізації. Олег Ольжич вірив, що в недалекому майбутньому на Україну «зіпреться історія нового європейського духа».

М.Жулинський